

Desserten og fodklubben

En introduktion til nogle tænke måder fra et univers, de færreste kender.

AF MICHAEL JOURDAN

Min egen vej ind i et for mig ellers ukendt univers starter med oplevelsen af to episoder, som jeg gerne vil berette om. Første situation finder sted om bord på et skib. Næsten alle ombord er AA'ere eller NA'ere – altså alkoholikere eller narkomaner, som går til møder i anonyme fællesskaber og praktiserer total afholdenhed fra alle psykoaktive stoffer. Et sådant stof er alkohol i alle doser og alle former. Så kokken har fået besked på,

at der ikke skal serveres øl og vin *til* maden. Og ej heller *i* maden.

Desserten

Noget går imidlertid galt, da vi kommer til desserten. En flot isanretning med frugt og til lejligheden støbte chokoladeskilte bæres ind på bordene. En uro breder sig i forsamlingen: Blommerne har ligget i Madeira! Uden at smage kan det tydeligt lugtes. Herefter udspringer sig en diskussion blandt gæsterne. Og en undren indfinder sig hos

mig. Det her angår tydeligvis andet og mere end en isdessert. Jeg er på gæstevisit i et ukendt univers.

Cirka en tredjedel beder straks tjenerne fjerne deres tallerken. De skal ikke have noget. De taler om, at de er bange for at få et tilbagefald, når skibet igen kommer i havn. At en kontakt oppe i hovedet vil tænde, når den igen får alkohol. At 1.000 genstande er for lidt, og én er for meget. Og at de har for meget at miste til, at de vil risikere selv det mindste.

Cirka en tredjedel noterer sig, at der er noget postyr om de der blomster, men går upåagtet i gang med at spise den lækkert udseende dessert. Nogle siger: 'Jeg spiser uden om blomsterne'. Andre sikrer sig en andens tilsagn om at passe på vedkommende, hvis der skulle vise sig en lyst til at tage på druk efter nærkontakt med desserten.

Den sidste tredjedel har svært ved at beslutte sig. De argumenterer frem og tilbage om, hvad indtag af isdesserten kunne betyde for deres 'cleantime'. En siger: 'Jeg har 12 års 'cleantime'. Betyder den her isdessert, at jeg mister 12 år og starter forfra, eller er det her under bagatelgrænsen? Det er jo ikke at drikke... Snakken går, om der er en bagatelgrænse eller ej, og jeg hører termen 'teknisk tilbagefald', som betyder, at man eksempelvis ikke mister sin *cleantime*, selv om man får morfin under - eller efter - en operation. Det er tydeligvis ikke en let beslutning, og det ender med, at der per default tages en beslutning i og med, at isen smelter, hvorefter desserttallerkenernes nu sammenflydte indhold bæres tilbage uspiset.

Fodklinikken

Anden situation udspiller sig på en højskole. Jeg er blevet indbudt til at undervise nye værestedsfrivillige, og arrangøren har bedt mig om at udfordre deltagerne lidt. En del er 'nyclean', og jeg får at vide, at de godt kan være lidt militante i deres fremfærd, at de måske er lidt sort/hvide og ikke har så god plads til nuancer, og at de vil betvivle andre metoder, end hvad der nyligt har hjulpet dem selv.

Jeg vælger at introducere dem til

forskellige former for skadesreduktion, til historien og filosofien bag, og til tanken om, at det bedste kan være det godes fjende: Hvis man sigter for højt, kan man ramme forbi eller ligefrem gøre skade. Man må have graduerede målsætninger. En deltager spørger skeptisk: Hvor lidt ambitiøs kan man tillade sig at være og stadig hjælpe?

Jeg fortæller herefter om et af de mindst ambitiøse projekter, jeg har hørt om: I Holland ville man gøre noget for gadeprostituerede kvinder, der var helt ude af kontakt med enhver form for behandling eller hjælpetiltag. Man havde brainstormet på, hvad de her kvinder havde brug for, hvor man kunne møde dem på deres egne betingelser, og var kommet op med, at det måtte være værd at prøve at åbne en fodklinik specielt for dem. De gik alle op og ned af gaderne i timevis, tit i høje hæle, og måtte alle som én have fodproblemer, som de formodentlig ville værdsætte, at der blev taget hånd om.

Som sagt så gjort. Fodklinikken åbnede, og her kunne kvinderne komme og få ordnet og plejet deres fødder. Der var ingen skjulte dagordener. Ingen behandlere stod gemt bag gardinerne. Ingen moralprædikener. Ikke noget med, først er der gudstjeneste, og så er der suppe.

Lidt andet var der dog: Ud over at få plejet deres fødder kunne kvinderne også få en pause, lidt læ og en kop kaffe. Der var naturligvis også muligheder for at småsnakke med foddamen, som var informeret om andre tilbud og adspurgt af kvinderne selv kunne fortælle, hvor man kunne få hjælp til andet end fødderne... Men det primære var

at give kvinderne en god oplevelse, at det var dem, der var i centrum, dem, der skulle betjenes, dem, der havde et værd. Det primære mål var at give en oplevelse af normalitet, af inklusion og af værdighed. Her sprang en af 'NA-soldaterne' op og meddelte mig og forsamlingen, at den slags var **aktiv døds-hjælp!** Man troede, at man hjalp, men i virkeligheden trak man pinnen ud. Ved at gøre tilstanden som prostitueret, stofbrugende kvinde mere tålelig, gjorde man kvinderne en bjørnetjeneste. Selvbedraget og benægtelsen kunne fortsætte længere, end godt var. I stedet for at lade dem 'nå deres bund', hvor de ville indse nødvendigheden af forandring for herefter at kunne komme på ret køl, fastholdt man dem i elendigheden!

Tankegodset

'At være clean'. At værne om sin 'cleantime'. At en isdessert ombord på et skib skulle kunne udløse et dramatisk tilbagefald. Tekniske tilbagefald. 'At nå sin bund'. At en fodklinik skulle kunne være 'aktiv døds-hjælp'. Jeg var i kontakt med nogle tænke måder, som var gængse i et miljø, som jeg på det tidspunkt ikke rigtig kendte til. Min nysgerrighed var vakt, og det er den sådan set stadig...

I mellemtiden har jeg læst en masse. Litteraturen på engelsk er kolossal. Jeg har også haft en række spændende samtaler med folk, som har personligt kendskab til AA/NA-miljøet. Under 4 øjne svarer de beredvilligt på alle mine undrende spørgsmål, og jeg forstår, at de anonyme fællesskaber faktisk er et kæmpe foretagende.

Selv Eric Clapton kommer til møde i København, når han skal give koncert i byen. Det burde jeg ikke have at vide, for det er jo anonymt, og intet, der siges i rummet, forlader de fire vægge. Men det er for fristende at *namedroppe* lidt over for en videbegærlig udenforstående. Der er ganske enkelt møder over alt. De foregår lige under næsen på os alle, men også under radaren for de fleste, der ikke selv går til møder og måske højst har set en scene eller to i en Hollywood film.

Mange af disse samtaler kaster dog både lys og skygge. Det er erfarne og tænksomme mennesker, som har været ude i noget smuds og er kommet i land igen. De fleste har undervejs også været i behandling på Minnesota-institutioner, og en del er tilmed efterfølgende blevet behandlere. De er sponsorer for folk i fællesskaberne og har et netværk og et fællesskab, som i udstrakt grad består af lidelsesfæller, som de kender fra behandlingen og møderne. Det er mit indtryk, at man er noget for hinanden og forsøger at fastholde hinanden. Men også, at man mister hinanden – folk får tilbagefald, de dør, eller de trækker følehornene til sig. Det er også mit indtryk, at der er ting, man kan tale om, og ting, man ikke rigtig kan tale om. Og så er der ting, som nærmest er utænkelige. Som ikke passer ind og bedst forbigås.

Flere har ganske vist en vis kritisk distance til nogle af doktrinerne. Flere siger: Jeg troede fuldt og fast på ALT i starten. Købte hele pakken. Men her mange år efter er der da ting, jeg har måttet lave lidt om på min egen måde. 'Hvad?' har

jeg så spurgt, evigt nysgerrig. Og under 4 øjne har jeg så fået svar og har måttet afgive løfte om, at disse mere penible personlige tvivls spørgsmål ville forblive fortrolige, hvad jeg naturligvis respekterer.

Som afgående STOF-redaktør har jeg måttet konstatere, at kun meget få har haft mod og hjerte til at beskrive og dele med en bredere kreds, at der bag enigheden om alle fortræffelighederne også kan øjnes forhold, fremgangsmåder og doktriner, som fortjener et kritisk genemsyn.

Vi har før bragt ét kritisk indlæg af Liese Recke om Sindsrobønnen – som siges efter hvert møde. Vi har også tidligere bragt en oversættelse af Glenn D. Walters artikel om nødvendigheden af alternativer til AA. I det følgende kommer en artikel af undertegnede og Anja Plesner Bloch, der er behandlingsveteran,

og som på Facebook gennem det seneste års tid har deltaget i diskussioner om fællesskabernes metode og ideologi i flere fora. Her kan folk med egne erfaringer anonymt deltage i diskussioner om emner, begreber og tænkemåder, hvor de fleste af STOF's læsere formodentlig ikke kan være med. Men som frafalden indviet kan Anja Plesner Bloch i denne STOF-artikel sætte os andre uindviede ind i nogle af de mere dunkle sider af et - for de fleste - forholdsvis ukendt univers. ■

Anja Plesner Bloch – behandlingsveteran, debattør, foredragsholder, Formand for Brugernes Akademi.